

РЕЦЕНЗИЯ

От проф.д-р Адриан Георгиев, Катедра Музика и мултимедийни технологии,
Софийски университет Св.Климент Охридски

Относно дисертационен труд на тема „Специфика на работа с детски мюзикъл в предучилищни групи на детската градина“ за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ , на Евгения Петрова Витанова.

Евгения Витанова е завършила няколко магистърски степени, от които Начална училищна педагогика в Софийския университет, Музикална педагогика, Иновации в предучилищното образование в Шуменския университет. Завършила е (също) няколко бакалавърски степени, както следва – във Вокалния факултет и Теоретико-композиторски и диригентски факултет на Националната музикална академия в София. Завършва средното си образование в Национално училище по изкуства „Добри Христов“ във Варна със специалност пиано и класическо пеене. От 2019г. е докторант към катедра Музика и мултимедийни технологии, като след приключване периода на обучение е отчислена с право на защита през 2023г.

Педагогическия стаж на Евгения Витанова е разнообразен, от 2018 до момента, основно свързан със специалността – учител по музика в детски градини, както и в средно училище.

Авторефератът към дисертационния труд отразява коректно съдържанието на дисертационния труд , който е в обем от 165 стр. и включва увод, четири глави, приложения и библиография с 25 източника на български език, както и 22 сайта и електронни платформи.

Темата на дисертационния труд е актуална, предвид игровите форми на представяне на съдържанието и тематичния материал в направление „изкуства“, и дейностите в детската градина. Веднага обаче искам да уточня, че не би следвало да говорим за понятието „мюзикъл“ , или поне да се направи коректно изясняване на понятието , но в контекста на възможните дейности в детската градина. От изследователска гледна точка в дисертационния труд има изясняване на понятията, в контекста на разработката.

Ще си позволя да коментирам някои части от увода на дисертационния труд.

Евгения Витанова отбелязва, че целта на дисертационния труд е обобщаване на методологични изводи, базирани на практически резултати, подложени на анализ и синтез, необходими за научното изследване. Тук се налага корекция, научното, или по точно емпиричното изследване, следва да докаже тезата (работната хипотеза).

Отбелязани са задачите, които следва да се изпълнят в хода на разработка на дисертационния труд :

- представяне на историческа панорама за развитието на мюзикъла като жанр
- проследяване еволюцията на детския мюзикъл от неговото възникване до днес
- систематизиране на съществуващи български сценични постановки – първообрази и жанрово наподобяващи детски мюзикъл

- изготвяне на класификация на жанровете, подходящи за трансформиране в мюзикъл за детска градина (авторска музикална приказка и дигитална аудиоприказка)
- експониране на етапите при работа с мюзикъл за детска градина
- анализиране на съществуващи класификации и методика при свирене на детски музикални инструменти
- представяне на нетрадиционни детски музикални инструменти (дѝзи, пан флейта, блокфлейта, хулѝси, бавѝ, судна, сопранов кларинет) с приложение в мюзикъл за детска градина.

Тук бих задал въпрос – по какъв начин следва да бъдат привлечени и селектирани децата-участници, и по специално с какви умения за свирене на детски музикални инструменти, както и нетрадиционни детски музикални инструменти (дѝзи, пан флейта, блокфлейта, хулѝси, бавѝ, судна, сопранов кларинет) с приложение в мюзикъл за детска градина.

Предмет на дисертационния труд е определен като „ работата с мюзикъл за детска градина. Тя е съобразена с възрастовите особености, емоционалния свят на децата и с организацията на деня в детската градина. Анализирани са характеристиките на детския мюзикъл като жанр“. Това не е особено коректно, по скоро би следвало да определим предмет „детския мюзикъл“ и възможностите му като форма за извънкласни дейности.

Обект на научното изследване е въвеждането на детския мюзикъл като елемент от работа в репертоара на деца от ПУВ. В настоящия текст пример за това е конкретната работа по сценичната реализация на мюзикъла „Изчезналата мартеничка“ и механизмите по адаптиране на жанра детски мюзикъл в зависимост от възрастовите характеристики на 5–6-годишните деца (ПУВ). Тук отново имам забележка, обектът на изследването би следвало да отчете резултат, и по късно да бъде направен анализ.

Работната хипотеза на дисертационния труд е: ако при трансформиране на други жанрове се изработи методически модел за поставяне на детски мюзикъл в предучилищни групи на детска градина, се получава нов жанр – мюзикъл за детска градина, чрез който се повишава развитие на музикални способности, слухови представи и творческа реализация на сцена. По този начин се осъществява попълноценно усвояване на учебното съдържание по направление „Музика“ и повишаване на мотивацията на децата за занимания с музика.

Тук отново намирам пълна неяснота. Как би могло да се създаде „нов жанр“ само чрез поставяне на детски мюзикъл в детската градина? И какво отношение би имало към учебната програма, която ясно разпределя тематичния материал и годишното разпределение по теми?

Според Евгения Витанова, като най-значим за децата се определя процесът на репетициите, тъй като създава ново лице на връзката родители – учител, породена от положителните емоционални преживявания на децата и

предоставените допълнителни теми за разговор между двете страни (предпочитани от децата дейности в мюзикъла, любими музикални инструменти); влияе върху повишаване на дисциплината и отговорността; осигурява трамплин за увеличаване на възможностите за бъдещи занимания с музика. Децата вътрешно преживяват репетиционния процес, споделят го с близките си като уникално преживяване поради насищането на репетициите с разнообразни дейности (беседи, проба на костюми, декори, музика, текст, танци) и го оценяват като дейност, която обогатява обучителния процес и ги доближава до емоционалния свят на педагога.

Това беше цитат от увода на дисертационния труд, в който обаче не можем да открием дейности в самата детска градина, ако описателната част беше насочена към извънкласните дейности като форма на педагогическо взаимодействие, то тогава вече щеше да е ясно че става дума за работа с качествено селектирани деца, свирещи на музикални инструменти, пеещи, и т.н.

В първа глава е направен опит за изясняване на различните предизвикателства, дейности и методически насоки за музикалното оформление на мюзикъл за детска градина. Разгледани са и някои обективни (и възможни) усложнения при изпълнение на мюзикъл за детска градина, създаден чрез трансформация на други жанрове. Разгледани са дейностите за реализация на детския мюзикъл в началните класове на общообразователното училище, както и възможностите за работа по детски мюзикъл в модулите на годишна целодневна организация на учебната дейност, включително и в по-късния етап - при работа с детски мюзикъл в началното училище.

Бих препоръчал последната част от първата глава да се отдели, и определи като „методически насоки за работата на музикалния педагог“.

Във втората глава, „Етапи на работа в мюзикъл за детска градина“, (както казах, препоръчвам структурни промени с цел извеждане на методическите насоки в отделна глава), е направен опит в хронологичен текст да се опишат различните дейности по реализацията на проекта – избор на произведение с подходящ сценарий за създаване на мюзикъл за детска градина, прослушване на произведението, беседи върху съдържанието, разпределяне на роли, влизане и излизане от авансцена, и др.

Прави впечатление преминаването в описание на дейностите, вече като реализация на сцена, а не в детски градини или тържества. Може би е по добре цялата разработка да се насочи като заглавие към децата в предучилищна и начална училищна възраст, респективно извънкласните дейности, а не както е заявено в заглавието - специфика на работа с детски мюзикъл в предучилищни групи на детската градина.

Обемът на тази глава, като текст е съизмерен с останалите, а би следвало да се изложи основната постановка на дисертационния труд, т.е. липсва методическия ход в дейностите по реализацията на детския мюзикъл. Общият обем текст в тази глава, съдържателно погледнато би трябвало да ни въведе в

методическите насоки, както казах по-горе такава част в структурата липсва, и е добре да се структурира по-ясно.

В четвърта глава са анализирани резултатите от експеримента, както и проверка на заложената хипотеза. Отново имам чисто структурни забележки – не би следвало отново да имаме увод, като част от четвъртата глава.

Както казва Е.Витанова, във връзка с поставената работна хипотеза, посочена в увода на дисертационния труд е конструиран педагогически експеримент, проведен в ПГ на ДГ. Той е планиран и осъществен с всички атрибути на експериментално-научно изследване. Експериментът се развива в три фази с конкретен музикално-сценичен образец – мюзикъл за детска градина „Изчезналата мартеничка“, и с необходимия диагностичен инструментариум. Специфичният подход в конкретния случай е свързан със съзнателно търсене от автора на експеримента припокриване на съдържанието на диагностиката по образователните направления със съдържанието на диагностиката на експерименталното изследване. Моите забележки са, че не е изяснено точно по какъв начин се отчита работата с експерименталната, и контролната група. Кои са факторите, и дейностите които ще ни дадат доказателствените стойности?

Още един цитат..... *„Методите на изследването частично се припокриват с педагогическите за обучителни ситуации в ДГ, тъй като възрастовият диапазон на изследваните деца изисква използване на познати подходи – беседа, наблюдение, анализ и синтез на резултати от диагностични процедури, изводи и заключения, работа в дигитална среда чрез софтуера на образователна платформа N Vision“.*

Препоръчвам на Е.Витанова да се запознае с учебника на проф.д-р Г.Бижков „Методология и методи на педагогическите изследвания“. Така няма да се изпада в ситуацията да се описват несъществуващи изследвания.

Въпреки критичните ми бележки, мога да кажа че дисертационния труд притежава качества, но липсва характера на изследване, ясни методически насоки, приложение в практиката.

Приноси моменти на дисертационния труд. Съгласен съм с някои от приносите, но с други категорично не -

- *Проследява се историческият опит с жанра мюзикъл, в това число и на детския мюзикъл, който за първи път се разглежда в нов ракурс – като база за възникване на нов жанр чрез възможни негови трансформации.*

Както казах по-горе, изключително спорно е създаването на нов жанр само чрез вкарването на различни теми в обучителната програма.

- *Въвеждат се за първи път нови понятия – „мюзикъл за детска градина“, „авторска музикална приказка“ и „дигитална аудиоприказка“ с тяхната терминологична характеристика и специфично съдържание.*

- *За първи път в педагогическата практика се предлага методически модел за работа с мюзикъл за детска градина.*

Основната ми забележка тук е, че дори и чрез експеримента не получаваме конкретика на зададените от мен по горе въпроси относно инструменталните умения на децата, както и възможността да се представи цялостно музикално-сценично представление.

- *Във връзка с експерименталната работа и изработването на методическия модел, за първи път е представена класификация на нетрадиционни детски музикални инструменти.*

Това обаче няма особено приложение в цитираните дейности по експеримента.

- *Научно-изследователският труд има практико-приложно послание, което предвижда като финален етап публикуване на „Методическо ръководство за работа по детски мюзикъл с деца в предучилищна възраст на детската градина“.*

Съгласен съм, че дисертационния труд има методическа стойност. Обаче следва да придобие доста по-различен структурен вид, и то в контекста за работа в извънкласни форми, детски вокални групи, и други.

Като имам предвид изложеното по горе, давам своята положителна (по принцип) оценка, но и очаквам отговори на поставените въпроси, въз основа на което ще препоръчам на уважаемото научно жури да присъди образователната и научна степен „доктор“, на Евгения Витанова.

София 04.09.2024г.

подпис:.....

Проф.д-р Адриан Георгиев